

لزوم ایجاد نهادهای محله محور

گفت‌وگو با پویا علاءالدینی*

از دیدگاه شما اهداف رویکرد بازآفرینی شهری چیست و برای رسیدن به این اهداف چه مسیری باید طی شود؟

بازآفرینی در لغت به معنای آفرینش دوباره است و اصطلاحی است که می‌تواند به اشکال گوناگون تفسیر شود و باید مواظب بود که معنای آن مثل بسیاری دیگر از اصطلاحات مرتبط با توسعه لوث نشود. بازآفرینی در عمل حالت چتر دارد، یعنی قرار است موجب ارتقای کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شود. از این رو، نباید در ساختن مثلاً چند ساختمان خلاصه شود و هنگام اجرا فراموش شود که بازآفرینی بیش از این است. برای تحقق بازآفرینی لازم است ارکان‌های مختلف حضور داشته باشند

و کاملاً هماهنگ با یکدیگر کار کنند. این گونه هماهنگی در حال حاضر در سطح شهرهای ایران وجود ندارد. قرار است محله و جماعت¹ واحد توسعه بشود و برای آن نهاد توسعه محلی شکل بگیرد. اما اگر نهاد توسعه محلی نتواند سازمان‌های خدمات‌دهنده را موظف به همکاری کند، موفق

نخواهد شد. این یکی از گره‌های کور ماجراست. الان

جمعیت کشور به طور فزاینده‌ای در حال شهری شدن است و محله‌ها هم به این ترتیب گسترش پیدا خواهند کرد. اگر بخواهیم جماعت را واحد توسعه در نظر بگیریم، این جماعت به تدریج باید بتواند خود را اداره کند. یعنی نهایتاً اختیارات کامل داشته باشد تا بتواند قدرت بگیرد و کارها را انجام دهد. اگر این طور نشود، حس تعلق به محله در جماعت شکل نخواهد گرفت.

بردن مدیریت به سطح محله که مطرح کردید، نیاز به مشارکت همه دارد. با توجه به تخصص شما و با عنایت به زمینه‌های تاریخی و فرهنگی، آیا ساکنان محله‌ها پذیرای این ایده‌ها هستند؟

در ایران پیش از دوران مدرن، محله‌ها ساختار سنتی داشتند. بعضی معتقدند باید مجدداً سوار ساختارهای سنتی بشویم. اما به نظر می‌رسد اکثر آن ساختارها از بین رفته‌اند و دیگر موجود نیستند. صد سال پیش کل جمعیت شهری ما یک میلیون نفر بوده، در حالی که الان ۵۰-۶۰ میلیون

بعضی معتقدند باید مجدداً سوار ساختارهای سنتی بشویم. اما به نظر می‌رسد اکثر آن ساختارها از بین رفته‌اند و دیگر موجود نیستند.

نفر است. امروز محله چیز متفاوتی است. در محله‌های

* عضو هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، عضو شورای سیاست‌گذاری شرکت بازآفرینی شهری ایران